

Attraktiv by - Finalister 2022

Bryne

Med matjord på alle sider ligger den voksende stasjonsbyen Bryne med 11.000 innbyggere. Som regionalt sentrum for et stort og bilbasert oppland på Jæren, har de likevel lyktes å skape et gåvennlig sentrum. Byutviklingen på Bryne er i en pågående drakamp og debatt rundt utvikling og jordvern. Senest i april i år har politikerne i Time kommune valgt å ta ansvar for arealutnyttningen og prioritere bevaring av matjord. Arealene som allerede ligger i byggesonen må utnyttes bedre og mer effektivt.

Det er juryens oppfatning at Bryne over tid har gjort flere viktige grep for en mer bærekraftig utvikling, blant annet gjennom et kompakt sentrum i gåavstand til togstasjonen. I sentrum ligger flere skoler, idrettsfasiliteter, rekreasjonsmuligheter, handel, kulturtilbud og offentlig/privat tjenesteyting.

Bryne har tradisjon for samarbeid, og utvikling av sentrum og byrom, destinasjonsutvikling og byens mangfoldige festival- og uteliv har karakter av samhandling mellom næringsliv, ildsjeler og kommunen.

Gjennom sentrumsplanen har kommunen tatt aktivt grep om sentrumsutviklingen og legger føringer for funksjoner og arealbruk, inkludert kvartalsstruktur og økt fokus på aldersvennlig samfunn. Et allerede etablert kjøpesenter integreres i gågatene gjennom shared space og aktive fasader, og det satses tydelig på kultur, blant annet gjennom ny bruk av historiske Bryne Mølle.

Sandnes

Industri- og stasjonsbyen Sandnes rullet inn i oljealderen med stor vekst gjennom mange år. Utviklingen var i høy grad bilbasert og byspredningen førte til at utvikling av sentrum ble nedprioritert. Over tid har Sandnes gjort flere grep som juryen oppfatter som viktige for å snu utviklingen og skape et attraktivt sentrum som i større grad kan være identitetsskapende og drivende for byens utvikling. Fortetting og nybygg, nye byrom som Ruten, flere kulturinstitusjoner i sentrum, oppgradering av Langgata og historiske bygg, ny videregående skole og åpning av deler av Storåna er viktige tiltak. Sistnevnte er del av en langsiktig etablering av grønnstrukturer som re-etablerer by og natur.

Sandnes representerer utvikling på godt og vondt, og juryen er opptatt av å se verdien av at man har vist sterk vilje til å vise vei i positiv retning. Sandnes viser at gode og kunnskapsbaserte planer, offentlige og private investeringer, satsing på byrom og møtesteder i sentrum - men også kampanjer - kan bidra til å endre måten innbyggere tenker om og bruker sentrum og byen sin.

I Sandnes ser det ut til at byen og politikken har maktet å kommunisere godt. Dette er grunnlaget for veldig mye, ikke minst for identiteten og stedsfølelsen til folk i Sandnes.

Harstad

Harstad var tidlig ute med ambisjoner om å være kulturby, blant annet gjennom Festspillene i Nord-Norge. Kultur er en av grunnsteinene for en by og Harstad fremstår idag som en attraktiv og mangfoldig by, der kultursatsingen har lagt et viktig grunnlag.

Gjennom Harstadpakken har byen lyktes med å legge tungtrafikken utenom sentrum og frigjort midler til utbygging av gang- og sykkelveisystem. Dette er store offentlige investeringer som har gitt Harstad et mulighetsrom, og de tunge infrastrukturtiltakene følges opp med nye planer og bredt engasjement. Særlig fremstår utviklingen av havnefronten som et interessant eksempel på sentrumssatsing med tydelig fokus på ungdom og studenter. Det kan vises til flere samarbeidsprosjekter som er med på å konkretisere visjonen om en attraktiv kystby, og det er juryens oppfatning at kommunen er fremoverlent, synlig og har åpenhet i prosesser hvor innbyggere involveres.

Prosjekter som nye byrom, lekeplasser, nytt torg og et større aktivitetsnivå gjennom året virker til å ha en effekt på hvordan byen oppleves av innbyggere og besøkende. Allerede igangsatte prosjekter i sentrum som ny videregående skole, flere boliger, nytt hotell, næringsbygg, kunststi og studentboliger ved havnefronten er i under utvikling. Juryen oppfatter det som spesielt interessant at det tilrettelegges for studenter og ungdom i sentrum hvor universitetet ligger og at sentrumssatsingen dermed går hånd i hånd med satsing på unge.